

ธนาคารแห่งประเทศไทย

16 ธันวาคม 2563

เรียน ผู้จัดการ

ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยทุกธนาคาร

ที่ ฝนส.(01) ว. 41 /2563 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง
องค์ประกอบเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (ฉบับที่ 2)

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ขอนำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 22/2563
เรื่อง องค์ประกอบเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 24
พฤศจิกายน 2563 ซึ่งได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 137 ตอนพิเศษ
291 ง ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2563 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 ธันวาคม 2563 เป็นต้นไป

สาระสำคัญประกาศในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงคุณสมบัติตราสารทางการเงินที่นับเป็น
เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ให้กลับมาเทียบเท่ากับหลักเกณฑ์สากล ได้แก่ ตราสารทางการเงินที่นับเป็น
เงินกองทุนชั้นที่ 1 ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถจ่ายผลตอบแทนได้โดยไม่ต้องขออนุญาตหากระดับเงินกองทุน
(BIS Ratio) ของธนาคารพาณิชย์สูงกว่าที่ ธปท. กำหนด และตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2
ธปท. ยกเลิกข้อกำหนดสิทธิให้ธนาคารพาณิชย์เลื่อนเวลาการชำระดอกเบี้ยได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุวรรณี เจษฎาคัดดี)

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน
ผู้ว่าการแทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 22/2563 เรื่อง องค์ประกอบเงินกองทุนสำหรับ
ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2563

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5874, 0 2283 5878, 0 2283 5312

โทรสาร 0 2283 5983

หมายเหตุ [] ธนาคารจัดให้มีการประชุมชี้แจงในวันที่ ณ

[X] ไม่มีการจัดประชุมชี้แจง

ฝนสว11-งท00004-256312 16

งท 000 วันที่ 16 ธ.ค. 2563

วิสัยทัศน์ เป็นองค์กรที่มองไกล มีหลักการ และร่วมมือ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย

www.bot.or.th

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สนส. 22/2563

เรื่อง องค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (ฉบับที่ 2)

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินกองทุนที่มีคุณภาพดีและเพียงพอในการรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต และเพื่อรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินโดยรวม โดยอ้างอิงจากหลักเกณฑ์ Basel III: a global regulatory framework for more resilient banks and banking systems (Revised version: June 2011) ที่จัดทำโดย Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) และได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้รองรับการบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ในส่วนของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน (Thai Financial Reporting Standard 9: Financial Instruments: TFRS 9) ในประเทศไทย ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่งวดการบัญชีที่เริ่มต้นในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป นั้น

ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของตราสารทางการเงินที่สามารถนับเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ เพื่อช่วยให้ธนาคารพาณิชย์สามารถระดมทุนผ่านการออกตราสารทางการเงินที่สามารถนับเป็นเงินกองทุนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในครั้งนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์คุณสมบัติของตราสารทางการเงินที่สามารถนับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถจ่ายผลตอบแทนให้แก่ผู้ถือตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Additional tier 1) ได้ โดยต้องพิจารณาระดับความเสี่ยงของกำไรสะสมและอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ต้องสูงกว่าอัตราส่วนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในการจ่ายผลตอบแทนดังกล่าว รวมถึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์คุณสมบัติของตราสารทางการเงินที่สามารถนับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์สากล โดยไม่ต้องกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิเลื่อนกำหนดเวลาในการชำระดอกเบี้ยของตราสารทางการเงินดังกล่าว

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 มาตรา 29 และมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์กำหนดองค์ประกอบของเงินกองทุน (ฉบับที่ 2) ให้ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยดำรงเงินกองทุนตามที่กำหนดในประกาศนี้

ฝนสป11-งท20001-256311 24

งท 000 วันที่ 24 พ.ย. 2563

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
ทุกแห่ง ยกเว้นสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

4. เนื้อหา

ให้ยกเลิกเอกสารแนบ 4 เรื่อง หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนับตราสารทางการเงินเป็น
เงินกองทุนชั้นที่ 1 (Additional tier 1) และเอกสารแนบ 5 เรื่อง หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนับ
ตราสารทางการเงินเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 7/2562
เรื่อง องค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ ลงวันที่
7 พฤษภาคม 2562 และให้ใช้เอกสารแนบ 4 และเอกสารแนบ 5 ที่แนบท้ายประกาศนี้แทน

5. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 24 พฤศจิกายน 2563

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5874, 0 2283 5878

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนับตราสารทางการเงินเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1

(Additional tier 1)

1. ตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Additional tier 1) จะต้องมีความ
คุณสมบัติที่สำคัญครบทุกข้อ ดังนี้

(1) ได้รับชำระเงินครบเต็มจำนวน

(2) ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์เลิกกิจการ ผู้ถือตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 จะได้รับชำระเงินในลำดับหลังจากเจ้าหนี้บุริมสิทธิ ผู้ฝากเงิน เจ้าหนี้สามัญ และเจ้าหนี้ด้อยสิทธิทุกประเภท ซึ่งรวมถึงผู้ถือตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ของธนาคารพาณิชย์นั้น

(3) ออกจำหน่ายโดยไม่มีหลักประกันหรือการค้ำประกันหรือการรับประกันโดยธนาคารพาณิชย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์ที่จะทำให้สิทธิในการเรียกร้องเหนือกว่าเจ้าหนี้ประเภทอื่น

(4) ไม่มีกำหนดระยะเวลาการชำระคืนรวมทั้งต้องไม่มีเงื่อนไขที่เป็นแรงจูงใจให้ธนาคารพาณิชย์ไถ่ถอนก่อนกำหนด (No incentive to redeem) เช่น ไม่มีการกำหนดอัตราผลตอบแทนที่สูงขึ้นในลักษณะขั้นบันได (No step-up)

(5) ธนาคารพาณิชย์ต้องไม่ทำให้ผู้ถือตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 เกิดความคาดหวังว่าธนาคารพาณิชย์จะไถ่ถอนหรือซื้อคืนตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ก่อนครบกำหนด และต้องไม่ส่งสัญญาณต่อตลาดให้เกิดการคาดหวังว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะอนุญาตให้มีการไถ่ถอนก่อนครบกำหนด

(6) ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิที่จะไถ่ถอนตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ได้หลังจาก 5 ปีนับจากวันที่ได้ออกตราสารนั้น ทั้งนี้ การไถ่ถอนจะกระทำได้อีกต่อเมื่อ:

(6.1) ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยโดยธนาคารพาณิชย์จะต้องเสนอแผนการไถ่ถอนและแผนการทดแทนตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ดังกล่าวมายังธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนการดำเนินการไถ่ถอนไม่น้อยกว่า 30 วัน

ทั้งนี้ แผนการไถ่ถอนและแผนการทดแทนที่ธนาคารพาณิชย์เสนอจะต้องมีการออกตราสารทางการเงินที่มีคุณภาพที่เท่ากันหรือดีกว่าเพื่อทดแทนตราสารเดิมที่จะไถ่ถอนในทันทีหรือก่อนการไถ่ถอน และการออกตราสารทดแทนนั้นต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการดำรงความสามารถในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์นั้น และ

(6.2) ธนาคารพาณิชย์สามารถพิสูจน์ได้ว่าการไถ่ถอนนั้นจะไม่ส่งผลให้อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์นั้นลดต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ทั้งนี้ ในกรณีดังต่อไปนี้ ธนาคารพาณิชย์อาจไถ่ถอนตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ก่อน 5 ปีได้ โดยการไถ่ถอนจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยตามหลักเกณฑ์ใน (6.1) และ (6.2) ข้างต้นด้วย

- กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายภาษีอันส่งผลให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไป หรือ

- กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านเงินกองทุนอันส่งผลให้ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่เคยนับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 อยู่เดิมมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ใหม่

โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถือตราสารก่อน หากไม่มีข้อตกลงหรือข้อกำหนดสิทธิระหว่างธนาคารพาณิชย์และผู้ถือตราสารให้ไถ่ถอนในกรณีดังกล่าวได้

(7) ธนาคารพาณิชย์สามารถซื้อคืน¹ ตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ได้โดยให้ถือปฏิบัติดังนี้

(7.1) ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องเสนอแผนการซื้อคืนและแผนการทดแทนตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ดังกล่าวมายังธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อพิจารณาเป็นรายกรณี ทั้งนี้ การซื้อคืนหุ้นบุริมสิทธิที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 อาจเข้าข่ายเป็นการลดทุนทางอ้อม ซึ่งต้องห้ามตามมาตรา 80(1) แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 และถือเป็นกรณีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นเจ้าของหุ้นของตนเอง ซึ่งต้องห้ามตามมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ดังนั้น ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์จะซื้อคืนหุ้นบุริมสิทธิดังกล่าว จะต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยในเรื่องการลดทุน และต้องเป็นกรณีที่เข้าเหตุที่จะซื้อคืนหุ้นของตนเองได้ตามมาตรา 66/1 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้วด้วย

(7.2) ธนาคารพาณิชย์จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการซื้อคืนตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 อย่างเคร่งครัดด้วย

¹ ทั้งนี้ การซื้อคืนเป็นการซื้อขายโดยความสมัครใจของผู้ถือตราสาร (ผู้ขาย) และธนาคารผู้ออก (ผู้ซื้อ) ตามราคาที่ตกลงกันและสามารถซื้อคืนเพียงบางส่วนได้ ต่างจากการไถ่ถอนที่เป็นการชำระหนี้คืนให้แก่ผู้ถือตามราคาที่กำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวน โดยหากมีการระบุไว้ในข้อตกลงหรือข้อกำหนดสิทธิระหว่างธนาคารพาณิชย์และผู้ถือตราสารให้สามารถไถ่ถอนได้ ผู้ถือตราสารจะต้องถูกไถ่ถอนทั้งหมดโดยไม่สามารถปฏิเสธการขอไถ่ถอนได้

(8) การจ่ายดอกเบี้ยและผลตอบแทนอื่นใดของตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต้องมีลักษณะดังนี้

(8.1) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีอำนาจเต็มที่ในการยกเลิกการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่นใดเมื่อใดก็ได้ โดยห้ามมีข้อกำหนดในสัญญาว่าธนาคารพาณิชย์จะต้องจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่นใดให้กับผู้ถือตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 เมื่อมีการจ่ายผลตอบแทนให้ผู้ถือตราสารเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของ² อย่างไรก็ดี หากธนาคารพาณิชย์ไม่มีการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่นใดให้กับผู้ถือตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ธนาคารพาณิชย์นั้นไม่สามารถจ่ายผลตอบแทนให้กับผู้ถือตราสารที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของได้³

(8.2) ไม่สะสมผลตอบแทน (Non-cumulative) และการไม่จ่ายผลตอบแทนไม่ถือเป็นการผิดนัดชำระ

(8.3) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีสิทธิที่จะยกเลิกการจ่ายดอกเบี้ยและผลตอบแทนอื่นใดให้กับผู้ถือตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ได้ หากมีความจำเป็นต้องชำระเงินตามหนี้สินหรือภาระผูกพันอื่นที่ถึงกำหนด

(8.4) ธนาคารพาณิชย์สามารถจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่นใดให้แก่ผู้ถือตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ก็ต่อเมื่อธนาคารพาณิชย์มีกำไรสะสมเพียงพอสำหรับการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนดังกล่าวและการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนดังกล่าวต้องไม่ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์มีอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้นต่ำกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ หลักเกณฑ์ว่าด้วยแนวทางการระบุและการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ที่มีนัยต่อความเสี่ยงเชิงระบบในประเทศ และหลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์

(9) ตราสารทางการเงินที่ออกต้องไม่ระบุอัตราผลตอบแทนอ้างอิงกับตัวแปรอื่นใดที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์เอง กล่าวคือ ต้องไม่มีการปรับผลตอบแทนของตราสารเมื่อความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์นั้นเปลี่ยนแปลงไป

(10) ตราสารทางการเงินที่สามารถนับเงินที่ได้รับจากการออกตราสารนั้นเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ได้ ต้องมีลักษณะครบทุกข้อ ดังนี้

(10.1) สามารถรองรับผลขาดทุนของธนาคารพาณิชย์ได้ในระหว่างดำเนินการใกล้เคียงกับหุ้นสามัญ (Absorb losses on a going-concern basis) โดยต้องมีเงื่อนไขในสัญญาว่า

(1) สามารถแปลงเป็นหุ้นสามัญได้เมื่อธนาคารพาณิชย์นั้นมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของ

² การกระทำแบบนี้เรียกว่า Dividend pusher

³ การกระทำแบบนี้เรียกว่า Dividend stopper

เจ้าของต่อสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น (CET1 ratio) ต่ำกว่าอัตราที่ธนาคารพาณิชย์นั้นกำหนดไว้⁴ (Trigger point) หรือ (2) สามารถถูกลดมูลค่าตราสารดังกล่าวลง (write down) ได้ เมื่อ CET1 ratio ต่ำกว่าอัตราที่ธนาคารพาณิชย์กำหนดไว้⁴ โดยการแปลงเป็นหุ้นสามัญและการลดมูลค่าตราสารดังกล่าวลงจะต้องก่อให้เกิดผลครบทุกประการ ดังนี้

- ลดภาระจากการเรียกร้องเงินคืนของผู้ถือตราสาร หรือลดจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ต้องนำมาใช้ในการไถ่ถอนเมื่อธนาคารพาณิชย์มีสิทธิที่จะไถ่ถอนได้ อีกทั้งยังเป็นการลดภาระการจ่ายผลตอบแทนทั้งในรูปดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่นใดของตราสารดังกล่าวด้วย
- การลดมูลค่าตราสารหรือการแปลงเป็นหุ้นสามัญต้องส่งผลให้เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป
- สำหรับมูลค่าของตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนที่จะถูกลดมูลค่าลงหรือแปลงเป็นหุ้นสามัญต้องมีมูลค่าอย่างน้อยทำให้ CET1 ratio กลับมาอยู่ในระดับสูงกว่าอัตราที่ธนาคารพาณิชย์นั้นกำหนดไว้ (Trigger point) แต่หากไม่เพียงพอธนาคารพาณิชย์นั้นต้องตัดเป็นหนี้สูญหรือแปลงเป็นหุ้นสามัญทั้งจำนวน

(10.2) สามารถรองรับผลขาดทุนของธนาคารพาณิชย์ได้เมื่อธนาคารพาณิชย์นั้นมีผลการดำเนินงานที่ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้⁵ (At the point of non-viability) เพื่อรองรับ Gone-concern basis โดยต้องมีเงื่อนไขระบุในสัญญาว่า (1) สามารถแปลงเป็นหุ้นสามัญ หรือ (2) สามารถตัดเป็นหนี้สูญได้ เมื่อทางการตัดสินใจจะเข้าช่วยเหลือทางการเงินแก่ธนาคารพาณิชย์นั้น

(11) ธนาคารพาณิชย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์ต้องไม่ซื้อตราสารทางการเงินที่สามารถนับเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์เอง รวมทั้งธนาคารพาณิชย์ต้องไม่ให้การสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือทางการเงินทั้งโดยตรงและทางอ้อมแก่บุคคลใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาซื้อตราสารทางการเงินที่สามารถนับเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์เอง เช่น การที่บริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อตราสารทางการเงินดังกล่าวเป็นต้น ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยจะไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์นับตราสารดังกล่าวตามจำนวนที่บริษัทลูกนั้นลงทุนเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์

(12) ตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่ธนาคารพาณิชย์ออกจะต้องไม่มีเงื่อนไขที่จะชดเชยให้แก่ผู้ถือตราสารทางการเงิน หากตราสารที่ธนาคารพาณิชย์ออกใหม่ภายในเวลาที่กำหนดมีผลตอบแทนที่ดีกว่าตราสารทางการเงินเดิม (Recapitalisation)

⁴ อัตราที่ธนาคารพาณิชย์กำหนดต้องมี CET1 ratio สูงกว่า 5.125%

⁵ ตัวอย่างเช่นเหตุการณ์ดังต่อไปนี้ (1) ธนาคารพาณิชย์อาจมีสินทรัพย์ไม่เพียงพอจ่ายคืนผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้ (2) เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ลดลงถึงระดับที่จะกระทบต่อผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้ (3) ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถเพิ่มทุนได้ด้วยตัวเอง เช่น ไม่สามารถหาผู้ลงทุนมาฟื้นฟูกิจการได้ เป็นต้น

2. หลักเกณฑ์การพิจารณาจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่นใดของตราสารทางการเงิน
ที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Additional tier 1)

2.1 ธนาคารพาณิชย์สามารถพิจารณาจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่นใดของตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Additional tier 1) ได้โดยถือปฏิบัติ ดังนี้

(1) กรณีวันจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่นใดตรงกับวันสิ้นงวดการบัญชี ให้ใช้ประมาณการกำไรสุทธิในงวดการบัญชีที่มีการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนนั้นมาประกอบการพิจารณาจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนของตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Additional tier 1) ได้

(2) กรณีวันจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่นใดเป็นวันหลังวันสิ้นงวดการบัญชี ให้ใช้กำไรสุทธิจากงบการเงินของงวดการบัญชีก่อนหน้ามาประกอบการพิจารณาจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่นใดของตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Additional tier 1) ได้

2.2 ธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดเงื่อนไขการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่นใดเพียงบางส่วน (Partial payment) ให้แก่ผู้ถือตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Additional tier 1) ในหนังสือชี้ชวนได้

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนับตราสารทางการเงินเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2

ตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ได้รับชำระเงินครบเต็มจำนวน
2. ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์เลิกกิจการ ผู้ถือตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 จะได้รับชำระเงินในลำดับหลังจากเจ้าหนี้บริมสิทธิ ผู้ฝากเงิน และเจ้าหนี้สามัญของธนาคารพาณิชย์นั้น
3. ออกจำหน่ายโดยไม่มีหลักประกันหรือการค้ำประกันหรือการรับประกันโดยธนาคารพาณิชย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์ที่จะทำให้มีสิทธิในการเรียกร้องเหนือกว่าเจ้าหนี้ประเภทอื่น
4. เป็นตราสารที่มีกำหนดเวลาในการชำระหนี้ไม่ต่ำกว่า 5 ปี และในช่วง 5 ปีสุดท้าย ก่อนครบกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องทยอยลดการนับเข้าเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Amortisation) ตามวิธีเส้นตรง (Straight line basis) รวมทั้งต้องไม่กำหนดเงื่อนไขที่เป็นแรงจูงใจให้ธนาคารพาณิชย์ไถ่ถอนก่อนกำหนด (No incentive to redeem) เช่น ไม่มีการปรับเพิ่มอัตราผลตอบแทนให้สูงขึ้น ในลักษณะขั้นบันได (No step-up)
5. ธนาคารพาณิชย์ต้องไม่ทำให้ผู้ถือตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 เกิดความคาดหวังว่าธนาคารพาณิชย์จะไถ่ถอนหรือซื้อคืนตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ก่อนครบกำหนด
6. ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิที่จะไถ่ถอนตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้หลังจาก 5 ปีนับจากวันที่ได้ออกตราสารนั้น ทั้งนี้ การไถ่ถอนจะกระทำได้อีกต่อเมื่อ
 - 6.1 ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยโดยธนาคารพาณิชย์จะต้องเสนอแผนการไถ่ถอนและแผนการทดแทนตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ดังกล่าวมายังธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนการดำเนินการไถ่ถอนไม่น้อยกว่า 30 วัน
 - ทั้งนี้ แผนการไถ่ถอนและแผนการทดแทนที่ธนาคารพาณิชย์เสนอจะต้องมีการออกตราสารทางการเงินที่มีคุณภาพที่เท่ากันหรือดีกว่าเพื่อทดแทนตราสารเดิมที่จะไถ่ถอนในทันทีหรือก่อนการไถ่ถอน และการออกตราสารทดแทนนั้นต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการดำรงความสามารถในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์นั้น
 - 6.2 ธนาคารพาณิชย์สามารถพิสูจน์ได้ว่าการไถ่ถอนนั้นจะไม่ส่งผลให้อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์นั้นลดต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และ

6.3 ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าการไถ่ถอนก่อนกำหนดนั้นจะไม่ส่งผลให้อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงลดลงต่ำกว่าร้อยละ 9¹ โดยพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อฐานะเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ในระยะเวลา 3 ปี ภายใต้สมมติฐานว่าไม่มีการเพิ่มทุนใหม่ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าว ได้แก่

- ประมาณการผลกำไรขาดทุนจากการดำเนินงาน
 - ประมาณการขยายตัวของสินทรัพย์เสี่ยง และ
 - ประมาณการเงินสำรองที่ต้องกันตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย
- ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดขึ้นและการกันเงินสำรองของสถาบันการเงิน

ทั้งนี้ ในกรณีดังต่อไปนี้ ธนาคารพาณิชย์อาจไถ่ถอนตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ก่อน 5 ปีได้ โดยการไถ่ถอนจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยตามหลักเกณฑ์ใน (6.1) (6.2) และ (6.3) ข้างต้นด้วย

- กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายภาษีอันส่งผลให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีของธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงไป หรือ
- กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านเงินกองทุนอันส่งผลให้ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่เคยนับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 อยู่เดิมมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ใหม่

โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถือตราสารก่อน หากไม่มีข้อตกลงหรือข้อกำหนดสิทธิระหว่างธนาคารพาณิชย์และผู้ถือตราสารให้ไถ่ถอนในกรณีดังกล่าวได้

7. ธนาคารพาณิชย์สามารถซื้อคืน² ตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ โดยให้ถือปฏิบัติดังนี้

7.1 ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องเสนอแผนการซื้อคืนและแผนการทดแทนตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ดังกล่าวมายังธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อพิจารณาเป็นรายกรณี ทั้งนี้ การซื้อคืนหุ้นบุริมสิทธิที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 อาจเข้าข่ายเป็นการลดทุนทางอ้อม ซึ่งต้องห้ามตามมาตรา 80(1) แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 และถือเป็นกรณีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นเจ้าของหุ้นของตนเอง ซึ่งต้องห้ามตามมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 ที่แก้ไข

¹ ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. 2559 เป็นต้นไป กำหนดให้อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเปลี่ยนแปลงเป็นร้อยละ 9 บวกด้วยร้อยละ 0.625 ต่อปี และทยอยเพิ่มขึ้นทุกปี ปีละร้อยละ 0.625 จนครบร้อยละ 11.5 ในปี 2562 เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรง Conservation buffer เพิ่มเติมจากอัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำร้อยละ 2.5 โดยให้ทยอยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.625 ต่อปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป จนครบร้อยละ 2.5 ในปี 2562

² ทั้งนี้ การซื้อคืนเป็นการซื้อขายโดยความสมัครใจของผู้ถือตราสาร (ผู้ขาย) และธนาคารผู้ออก (ผู้ซื้อ) ตามราคาที่ตกลงกันและสามารถซื้อคืนเพียงบางส่วนได้ ต่างจากการไถ่ถอนที่เป็นการชำระหนี้คืนให้แก่ผู้ถือตามราคาที่กำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวน โดยหากมีการระบุไว้ในข้อตกลงหรือข้อกำหนดสิทธิระหว่างธนาคารพาณิชย์และผู้ถือตราสารให้สามารถไถ่ถอนได้ ผู้ถือตราสารจะต้องถูกไถ่ถอนทั้งหมดโดยไม่สามารถปฏิเสธการขอไถ่ถอนได้

เพิ่มเติมแล้ว ดังนั้น ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์จะซื้อคืนหุ้นบุริมสิทธิดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยในเรื่องการลดทุน และต้องเป็นกรณีที่เข้าเหตุที่จะซื้อคืนหุ้นของตนเองได้ตามมาตรา 66/1 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้วด้วย

7.2 ธนาคารพาณิชย์จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการซื้อคืนตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 อย่างเคร่งครัดด้วย

8. ตราสารทางการเงินที่ออกต้องไม่ระบุอัตราผลตอบแทนอ้างอิงกับตัวแปรอื่นใดที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์เอง กล่าวคือ ต้องไม่มีการปรับผลตอบแทนของตราสารเมื่อความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์นั้นเปลี่ยนแปลงไป

9. ธนาคารพาณิชย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์ ต้องไม่ซื้อตราสารทางการเงินที่สามารถนับเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์เอง รวมทั้งธนาคารพาณิชย์ต้องไม่ให้การสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือทางการเงินทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมแก่บุคคลใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาซื้อตราสารทางการเงินที่สามารถนับเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์เอง เช่น การที่บริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อตราสารทางการเงินดังกล่าว เป็นต้น ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยจะไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์นับตราสารดังกล่าวตามจำนวนที่บริษัทลูกนั้นลงทุนเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์

10. สามารถรองรับผลขาดทุนของธนาคารพาณิชย์ได้เมื่อธนาคารพาณิชย์นั้นมีผลการดำเนินงานที่ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้³ (At the point of non-viability) เพื่อรองรับ Gone-concern basis โดยต้องมีเงื่อนไขระบุในสัญญาว่า (1) สามารถแปลงเป็นหุ้นสามัญ หรือ (2) สามารถตัดเป็นหนี้สูญได้ เมื่อทางการตัดสินใจจะเข้าช่วยเหลือทางการเงินแก่ธนาคารพาณิชย์นั้น

³ ตัวอย่างเช่นเหตุการณ์ดังต่อไปนี้ (1) ธนาคารพาณิชย์อาจมีสินทรัพย์ไม่เพียงพอจ่ายคืนผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้ (2) เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ลดลงถึงระดับที่จะกระทบต่อผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้ (3) ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถเพิ่มทุนได้ด้วยตัวเอง เช่น ไม่สามารถหาผู้ลงทุนมาฟื้นฟูกิจการได้ เป็นต้น